

Seletuskiri
haridus- ja teadusministri 22. detsembri 2011. a määruse nr 71 „Arhivaalide kasutamise seotud tasuliste teenuste loetelu ja tasu määrad“ muutmise eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Eelnõuga muudetakse haridus- ja teadusministri 22. detsembri 2011. a määrust nr 71 „Arhivaalide kasutamise seotud tasuliste teenuste loetelu ja tasu määrad“ (edaspidi *määrus*).

Eelnõu peamine eesmärk on määruse lisas olevate tasuliste teenuste nimetuste täpsustamine ja mõnel juhul teenuste arvestuspõhimõtete muutmine. Eelnõuga ei suurene halduskoormus ettevõtjatele, eraisikutele ega vabaühendustele, sest eelnõuga ei reguleerita uusi kohustusi. Muudatused seisnevad peamiselt Rahvusarhiivi tasuliste teenuste hinnakirja ajakohastamises, olemasolevate teenuste nimetuste täpsustamises ning paari uue valikulise teenuse lisamises.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Mölder (kadi.molder@hm.ee), kes on kontrollinud ka eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti.

Eelnõu väljatöötamisse on olnud kaasatud Rahvusarhiivi filmiarhiivi kogumise ja kasutamise valdkonnajuht Maarja Hindoalla (maarja.hindoalla@ra.ee), kommunikatsiooni- ja turundusosakonna juhataja Liisi Taimre (liisi.taimre@ra.ee) ja haldusbüroo jurist Renita Jõesalu (renita.joesalu@ra.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Arhiiviseaduse § 3 lõike 3 kohaselt võib Rahvusarhiiv osutada arhivaalide kasutamise seotud tasulisi teenuseid, mis ei või takistada arhiiviseaduses sätestatud ülesannete täitmist ega väljuda Rahvusarhiivi pädevusest. Arhivaalide kasutamise seotud tasuliste teenuste loetelu ja tasu määrad on kehtestatud eelnõuga muudetava määruse lisaga.

Eelnõu § 1 punktiga 1 lisatakse määruse § 2 lõikesse 2 teine lause järgmises sõnastuses: „Teenuse eest, mille tasu määr on sätestatud minuti hinnana, tasu arvestamisel loetakse minimaalseks tellimuseks 15 minutit.“.

Kahel teenusel on varasema tunnipõhise arvestuse asemel plaanis võtta kasutusele täpsem, minutipõhine arvestus. Praktika on näidanud, et alati ei kulu helisalvestise, filmi ja videofailide töötlemisele tervetundi, küll aga vähemalt 15 minutit, mis oleks ühtlasi edaspidi minimaalseks tellimuseks. Kuna tasu määrade kehtestamisel tuleb arvestada põhimõttega, et teenuste eest võetav tasu ei ületaks nende osutamise seotud kulusi, siis täpsem tasu arvestus tagab täpsema hinna.

Eelnõu § 1 punktiga 2 kehtestatakse määruse lisa „Tasuliste teenuste loetelu ja rakendatavad tasu määrad“ terviklikul kujul, lähtudes hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 34 lõikes 6 sätestatust.

Alljärgnevalt on toodud kõigi muudatuste selgitused määruse lisas esinemise järjekorras.

1. Kopeerimisteenus nimetusega „Filmi ja videofailide töötlemine (stuudiotund)“. Eelnõuga kehtestatava määruse lisa punkt 1.3.8 sõnastust täpsustatakse ja sõna „stuudiotund“ asendatakse sõnadega „minuti hind“. See on üks teenustest, kus tunnipõhise arvestuse asemel on võetakse kasutusele täpsem, minutipõhine arvestus ja kehtestatakse teenusele minuti hind. Teenuse

maksumus jääb põhimõtteliselt samaks (tunni hind on 75.- eurot), aga klient maksab nüüd just niipalju, kui teenuse osutamine aega võtab.

2. Kopeerimisteenus nimetusega „Helisalvestise töötlemine (stuudiotund)“. Eelnõuga kehtestatava määruse lisa punkt 1.5.2 sõnastust täpsustatakse ja sõna „stuudiotund“ asendatakse sõnadega „minuti hind“. Sarnaselt filmi ja videofailide töötlemisele ei kulu ka helisalvestise töötlemisele alati täpselt tund ja seepärast on minutipõhine arvestus täpsem. Teenuse hind on ümardatud 0,41 eurolt 0,5 eurole, kuna vähesel määral on teenusega seotud tööjõukulud kallinenud. Üks tund maksaks eelnõu järgi 30 eurot senise 25 euro asemel.

3. Konsultatsiooniteenus nimetusega „Arhiivihaldust ja arhiivi kogude kasutamist tutvustav koolitus või töötuba (tunni hind inimese kohta). Teenuse hinnale lisandub kasutatavate materjalide maksumus.“ Eelnõuga kehtestatava määruse lisa punktis 3.6 muudetakse teenuse nimetust ning koolitustele ja töötubadele kehtestatakse lähtuvalt sisust kolm hinda. Arhiivikasutajatele maksaks koolitus või töötuba endiselt 5 eurot. Spetsiifilisemad koolitused, mis vajavad rohkem ettevalmistusaega, oleksid aga kallimad. Andmehaldusega seotud koolitused maksavad 25 eurot ja erialased huvikoolitused 50 eurot inimese kohta. Kui töötoa läbiviimisel on vaja kasutada kulumaterjale, siis lisandub nende maksumus. Teenuse hinna kujunemisel on arvestatud tööjõukuludega tundide läbiviimiseks ja ettevalmistuseks ning hind kehtestatakse osaleja kohta. Kui tegu on aga arhiivi põhifunktsioone tutvustava või kooligruppidele suunatud koolituse, arhiivitunni või töötoaga, on see tasuta. Erandiks on mahukat ettevalmistust nõudvad töötoad, mille korraldamise eest tuleb ka siis tasuda materjalide maksumus.

4. Arhivaali reproduktsiooniteenus nimetusega „Arhivaali reproduktsiooni ettevalmistamine. Arhivaali reproduktsiooni tellimisel lisanduvad selle valmistamisega ja vajadusel transpordiga kaasnevad kulud“. Kehtiva määruse lisa punktis 4.1 nimetatud teenuse hind tõuseb seniselt 7,00 eurolt 10,00 eurole, sest kliendile sobiva teenuse väljaselgitamine ja osutamine on töömahukas ja tööjõukulu on tõusnud.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse määruse jõustumise aeg. Määrus on kavandatud jõustuma 1. aprillil 2026. Muudatuste rakendamise sujuvamaks planeerimiseks on kavandatud kindel määruse jõustumisaeg.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusega on mõnede teenuste nimetusi täpsustatud ning viidud klientide vajadustele ja Rahvusarhiivi võimalustele vastavamaks. Kuna muutuvad vaid paari teenuse hinnad, ei kaasne määruse vastuvõtmisega ulatuslikke majanduslikke mõjusid.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne avalikule sektorile lisakulusid, sest teenuste osutamiseks vajalik tööjõuressurss ja tehnoloogiline baas on Rahvusarhiivis olemas ning jooksvad kulud kaetakse Rahvusarhiivi eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub eelnõu kohaselt 1. aprillil 2026. a.

7. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile.